

Cirkulärnr: 2004:71
Diariernr SK: 2004/1887
Handläggare: Signild Östgren m.fl
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Datum: 2004-09-22
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Barnomsorg
Grundskola
Gymnasieskola
Vuxenutbildning
Vård och omsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Individ- och familjeomsorg
Plan och stadsbyggnad
Kommunikationer
Miljöskydd/Naturskydd
Arbetsmarknad/Arbetsgivarfrågor
Rubrik: Budgetpropositionen för år 2005

CIRKULÄR

2004-09-22

Finanssektionen
Signild Östgren m.fl
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Barnomsorg
Grundskola
Gymnasieskola
Vuxenutbildning
Vård och omsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Individ- och familjeomsorg
Plan och stadsbyggnad
Kommunikationer
Miljöskydd/Naturskydd
Arbetsmarknad/Arbetsgivarfrågor

Budgetpropositionen för år 2005

Den 20 september presenterade regeringen budgetpropositionen för 2005 (prop. 2004/05:1). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2004–2007. Kommunförbundets kommentarer skrivs i *kursiv* stil.

Kort kan de nya förslagen sammanfattas:

- Det tillfälliga generella sysselsättningsstödet till kommuner och landsting ökar med 1,5 miljarder kronor redan innevarande år. För år 2005 beslutade regeringen i vårpropositionen att tillskjuta 1,5 miljarder. I budgetpropositionen har ytterligare 6 miljarder utlovats. År 2006 blir sysselsättningsstödet 7 miljarder. År 2007 ska beloppet in i det kommunala utjämningsystemet.
- Ett riktat statsbidrag införs till förskolan. En miljard kronor kan sökas för år 2005 och två miljarder år 2006 och år 2007. År 2008 ska de två miljarderna läggas in i utjämningsystemet.
- De riktade statsbidragen till vårdgaranti, psykiatri och missbruk har nu fördelats.
- En riktad utbildningssatsning inom vård och omsorg om äldre med 450 miljoner kronor år 2005 och därpå 300 miljoner kronor under perioden 2006–2007.

Kommunförbundet anser att årets budgetproposition ger kommunerna väsentligt bättre förutsättningar att under de närmaste åren få en ekonomi i balans och kunna behålla och öka personaltätheten i verksamheterna.

Ekonomi	4
Regeringens bedömning av svensk ekonomi.....	4
Något uppreviderad skatteunderlagstillväxt.....	5
Kraftigt minskade intäkter år 2004.....	5
Det tillfälliga sysselsättningsstödet förlängs.....	7
Riktade insatser mot verksamheterna vård, psykiatri och missbruk.....	7
LSS-utjämningen av vissa kostnader för stöd och service till funktionshindrade...7	
Kommunalekonomisk utjämning och övriga statsbidrag	8
Generella statsbidraget går i graven.....	8
Anslaget kommunalekonomisk utjämning garanterar 115 procent i inkomster.....	10
En grön skatteväxling på 3,3 miljarder.....	11
Det individuella kompetenssparandet skrotas.....	12
Avtal mellan Sverige och Danmark om vissa skattefrågor m.m. (gränsgångare) ...	12
Modellen Skatter och bidrag.....	13
Barn och utbildning	13
Maxtaxan och övriga barnomsorgsreformer har kompenserats.....	13
Nu kommer pengar till förskolan – tyvärr är dessa riktade.....	13
Det riktade statsbidraget till skolan fortsätter under 2005 och VT 2006.....	14
Staten bidrar till segregerade skolor med 225 miljoner.....	14
Tidsbegränsad utbildningssatsning.....	14
Förslag om utbildning för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning oktober 2004.....	14
Förenklat system för bidrag till fristående gymnasieskolor.....	15
Läraryt utbildning utökas.....	16
Äldreomsorg	17
Kompetensutveckling för personal inom vård och omsorg.....	17
Anhörigstödet får bidrag för fortsatt utveckling.....	17
Ökat bostadstillägg till pensionärer.....	17
Longitudinella databaser.....	17
Handikappomsorg	18
Riksförsäkringsverket ser över timersättningen för personlig assistans.....	18
En kommitté tillsätts för att utreda LASS.....	18
Riktade satsningar till psykiskt funktionshindrade.....	18
Invandrare och flyktingar	18
Ytterligare medel till skyddat boende.....	18
Staten minskar sina anslag till flyktingpolitiken.....	18
Integrationsarbetet förstärks.....	19
Individ- och familjeomsorg	19
Barn i familjer med svag ekonomi.....	19
Staten avsätter 350 miljoner till ungdomssatsning.....	20
Missbruksvården ges ökade resurser.....	20
Åtgärder för att minska behovet av ekonomiskt bistånd.....	20
Faktorer som kan påverka försörjningsstödet.....	21

Infrastruktur och bostäder	21
Stimulans för samarbete.....	21
Bostadsbristen är fortfarande stor	22
Fokusering på ungdomars bostadssituation.....	22
Skattestimulans för miljöinvesteringar i offentliga lokaler införs.....	22
Kommunikationer	22
Budgetpropositionen och riksdagens transportpolitiska beslut	22
Transportpolitiska mål uppfylls dåligt	22
Drivmedelsskatterna höjs	23
Vägar.....	23
Transeuropeiska Nätverk (TEN).....	24
Viktigt att staten tar ansvar för flyginfrastruktur.....	24
Interregional kollektiv persontrafik	24
Trängselskatt i Stockholm.....	25
Miljö- och naturvård	25
Arbetsmarknadspolitik	25
En satsning på fler jobb och ökad välfärd	25
Insatser mot ungdomsarbetslösheten	26
Förstärkning av pendlingsbidragen	27
Förslag om Samhall och lönebidrag dröjer	27
Proposition i höst om drivkrafter för minskad sjukfrånvaro.....	28
Arbetsgivarfrågor	28
Löneökningstakten närmar sig våra konkurrentländer	28
Jämställdhet och diskriminering.....	29
IKU – medel för kompetensutveckling för anställda inom vård och omsorg av äldre m.m.	29
Friår i hela landet införs år 2005	30
Fler anställningar med lönebidrag under 2005.....	30
Tillfälligt sänkt inskrivningstid vid anställningsstöd för ungdomar	30
Integration – Prova-på-platser, m.m.	31
Försök med arbetstidsförkortning under 2005–2006	31
Utredning om rätt till tjänstledighet för att gå ner till deltid.....	31
Ohälsa i arbetslivet – Slutföra 11-punksprogrammet	31
Inrättandet av den nya sammanhållna statliga myndigheten för socialförsäkringens administration	32

Ekonomi

Regeringens bedömning av svensk ekonomi

Liksom flera andra bedömare reviderar regeringen upp sin prognos över tillväxten relativt kraftigt för i år och nästa år. BNP beräknas öka med 3,5 procent i år och 3,0 procent nästa år. I år förklaras 0,6 procent av att det är fler arbetsdagar än normalt, varför den underliggande tillväxttakten ligger strax under 3 procent.

Förbättringen i tillväxten år 2004 förklaras främst av en stark exportutveckling. Den internationella konjunkturen har stärkts successivt de senaste åren. Därtill kommer att sammansättningen av den internationella efterfrågan varit gynnsam. Exporten fortsätter att växa men i något lugnare takt medan den inhemska efterfrågan förstärks. Investeringarna ökar återigen, framför allt i industrin. Regeringen bedömer att även hushållens konsumtionen stiger i god takt, med stöd av ljusare arbetsmarknadsutsikter, stigande inkomster och en god förmögenhetsställning. Och kanske inte helt att förglömma en minskad sparkvot.

Konjunkturuppgången har än så länge inte förbättrat arbetsmarknadsläget, Först nästa år ökar sysselsättningen. Den öppna arbetslösheten bedöms uppgå till 5,6 procent i år och minskar till 5,1 procent nästa år. Timlönerna ökar kring 3,5 procent per år under perioden.

Tabell 1. Nyckeltal, årlig procentuell förändring om inte annat anges

	2003	2004	2005	2006	2007
BNP	1,6	3,5	3,0	2,5	2,3
Disponibel inkomst	-0,1	2,1	2,2	1,4	1,2
Antal sysselsatta	-0,3	-0,6	0,8	0,8	0,7
Öppen arbetslöshet, % av arbetskraften	4,9	5,6	5,1	4,4	4,2
Arbetsm.pol.program, % av arbetskraften	2,1	2,3	2,5	2,5	2,0
KPI dec-dec	1,4	0,9	2,1	2,0	2,0
Timlön	3,5	3,4	3,5	3,5	3,5
Offentligt överskott, procent av BNP	0,5	0,7	0,6	0,4	0,9

Regeringen redovisar även en medelfristig kalkyl för 2006 och 2007. I detta tidsperspektiv är det svårt att förutsäga konjunktursvängningarna. Kalkylen baseras i stället på bedömningen att resursutnyttjandet i ekonomin i slutet av 2005 ligger under det normala. Tillväxten 2006 kan därför vara högre än den långsiktiga. BNP växer med 2,5 procent år 2006 respektive 2,3 år 2007. Man förutsätter även en betydande förbättring på arbetsmarknaden, den öppna arbetslösheten sjunker till 4,2 procent år 2007.

Tabell 2. Några alternativa prognoser över BNP-utvecklingen, årlig procentuell förändring

	2004	2005	2006
Budgetpropositionen	3,5	3,0	2,5
Konjunkturinstitutet, aug 2004	3,5	3,0	2,9
Vårpropositionen, apr 2004	2,5	2,6	2,5
Kommunförbundet (SK) + Landstingsförbundet (Lf), maj 2004	2,4	2,8	2,2

Något uppreviderad skatteunderlagstillväxt

Regeringen bedömer liksom tidigare att skatteunderlaget förra året ökade med 4,4 procent. För åren 2004 och 2005 bedömer man ökningstakten till 3,5 respektive 3,8 procent. Eftersom skatteförändringar som regleras med ökat statsbidrag (avdragsrätten för allmänna pensionsavgiften samt höjda grundavdrag) påverkar skatteunderlaget med cirka -0,2 år 2005 betyder detta att man tror på en underliggande ökning av 3,5 respektive 4,0 procent. Kommun- och Landstingsförbunden har i sin bedömning ett par tiondelar svagare skatteunderlagstillväxt för de flesta prognosåren. Med hänsyn till nyss nämnda regleringseffekt är förbundens bedömning av skatteunderlagets ökningstakt ackumulerat till och med år 2005, 0,6 procentenheter lägre.

Skatteunderlaget ökade extra mycket förra året på grund av skatte- och regelförändringar; bland annat omläggningen till en beskattad garantipension. Reformerna är reglerade med en minskning av det generella statsbidraget med 4,5 miljarder kronor, eller motsvarande cirka 1,7 procent på skatteunderlaget. Det innebär att det underliggande skatteunderlaget ökade med 2,7 procent år 2003 enligt regeringen.

Tabell 3. Skatteunderlagets utveckling enligt regeringen och Svenska Kommunförbundet, procentuell förändring

	2003	2004	2005	2006	2007	Ack 2005
Budgetpropositionen, sep 2004	4,4	3,5	3,8	4,2	4,0	12,2
SK +Lf aug 2004	4,2	3,3	3,9	3,9	4,0	11,8
Vårpropositionen, apr 2004	4,4	3,3	3,5	3,8		11,6
Fastställda uppräkningsfaktorer BP, sep 2003	5,0	3,5	4,0			13,0
ESV, rekommendation bokslut	4,8					

Kraftigt minskade intäkter år 2004

Som vi konstaterade i samband med den ekonomiska vårpropositionen (cirkulär 2004:34) kommer kommunernas finanser att försämrats kraftigt jämfört med förutsättningarna i början av året.

Detta beror att skatteunderlagsutvecklingen blivit betydligt svagare än den bedömning som regeringen gjorde i budgetpropositionen för 2004. Detta resulterar i att kommunerna får en negativ avräkning på de preliminärt utbetalda skatteintäkterna för 2004. Enligt vår senaste skatteunderlagsprognos (cirkulär 2004:62) uppgår avräkningen till minus 312 kronor per invånare.

Även 2003 års preliminära skatteutbetalningar har visat sig vara för höga. I bokslut 2003 redovisade det upp en prognos på 2003 års skatteavräkning på minus 289 kronor per invånare. Prognosen byggde på Ekonomistyrningsverkets decemberprognos på 4,8 procent. Vår bedömning för 2003 är 4,2 procent vilken ger en avräkning på minus 460 kronor per invånare. Faller vår prognos ut ska differensen på minus 171 kronor belasta 2004 års bokslut.

Utöver den negativa förändringen av skatteintäkterna tillkommer slutregleringen av pensionsreformen, som det redogjordes för i den ekonomiska vårpropositionen, på minus 195 kronor per invånare.

I budgetpropositionen tillförs kommunerna 1 080 miljarder på tilläggsbudget i form av ett extra sysselsättningsstöd avseende år 2004.

Sammantaget kommer kommunerna att redovisa knappt 5 000 miljoner mindre intäkter i bokslutet för 2004 än vad som fanns i budgetförutsättningar i slutet av 2003. Det finns således risk för att dessa minskade intäkter slår igenom helt eller delvis på kommunernas resultat 2004. Uppstår det ett negativt resultat i bokslutet måste detta enligt balanskravet återställas senaste efter två år. När det kommer tillskott till sektorn kommer troligtvis en stor del av pengar användas till att täcka upp tidigare års negativa resultat.

Regeringen har en något mer positiv bedömning av skatteunderlagets utveckling för åren 2003 och 2004. Sammantaget ger detta en något mindre försvagning, cirka 3 500 miljoner, jämfört med årets början.

Tabell 4. Förändring av 2004 års intäkter jämfört med årets början

	Kr per inv.	Mnkr
Avräkning 2004	-312	-2 800
Avräkning 2003 (korrigering)	-171	-1 535
Slutreglering av pensionsreformen	-195	-1 750
Extra sysselsättningsstöd (genomsnitt)	120	1 080
Totalt	-558	-5 005

För år 2005 får sektorn betydande resurstillskott, främst genom ett förlängt och utökad generellt sysselsättningsstöd. Även skatteunderlagsutvecklingen bedöms återhämta sig efter två svaga år. Utvecklingen har en avgörande betydelse för kommunernas intäkter. En procentenhets starkare skatteunderlagsutveckling innebär närmare 3 000 miljoner i ökade skatteintäkter.

Vi återkommer med en ny skatteunderlagsprognos i v. 43. I *Kommunernas ekonomiska läge* som utkommer i början av november redovisar vi en ny makroekonomisk bedömning.

Det tillfälliga sysselsättningsstödet förlängs

Redan innevarande år erhåller kommuner och landsting 1,5 miljarder i ett tillfälligt sysselsättningsstöd. Något nytt ansökningsförfarande borde inte behövas eftersom beräkningen kan göras på ansökningarna i september år 2004, vilka avser år 2003. Stödets storlek kan beräknas till cirka 0,5 procent av lönekostnadsunderlaget. År 2005 uppgår stödet till 7,5 miljarder, år 2006 till 7 miljarder och år 2007 permanentas stödet genom att det läggs in i det kommunala utjämningsystemet. De procentsatser som kan användas för beräkning av kommunens del i bidraget år 2005 är cirka 2,5 procent och år 2006 cirka 2,2 procent av lönekostnadsunderlaget.

Frågor om avsnitten ovan kan ställas till Signild Östgren, tfn 08-452 77 45, och Siv Stjernborg, tfn 08-452 77 51.

Riktade insatser mot verksamheterna vård, psykiatri och missbruk

De riktade statsbidragen till vård, psykiatri och missbruk har nu fördelats.

Tabell 5. De riktade statsbidragen till vård, psykiatri och missbruk, mnkr

	2005	2006	2007
Vårdgaranti	700	500	500
Psykiatri	500	200	0
Missbruksvård	350*	200	350
Summa	1 550	900	850

*Varav 200 miljoner kronor ska användas till alkohol- och narkotikahandlingsplanen.

Vårdgarantin har fördelats till landstinget. Läs mer om bidragen till psykiskt funktionshindrade och missbrukarvården under avsnitten Handikappomsorg och Individ- och familjeomsorg.

LSS-utjämnningen av vissa kostnader för stöd och service till funktionshindrade

De preliminära bidragen alternativt avgifterna till LSS-utjämnningen är för närvarande inte tillgängliga. Först den 1 oktober redovisar SCB preliminära beräkningar.

Kommunförbundet har drivit frågan att koncentrationsindex och personalkostnadsindex ska räknas om för år 2003 då kommunerna i propositionen uppmanas att säga upp sina mellankommunala avtal. Detta är också logiskt att så sker under innevarande år eftersom kommunerna får betala både avgift till utjämningsystemet och till den kommun som vid huvudmannaskapsförändringen 1995 hade stora vårdhem i sin kommun.

Frågor om Riktade insatser och LSS ovan kan ställas till Signild Östgren, tfn 08-452 77 45.

Kommunalekonomisk utjämning och övriga statsbidrag

Generella statsbidraget går i graven

Det tidigare anslagen *Generella statsbidrag till kommuner och landsting* och *Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting* har ersatts av anslaget *Kommunalekonomisk utjämning*. Anledningen till detta är de förändringar i det kommunala utjämningsystemet som regeringen föreslår i propositionen *Ändringar i det kommunala utjämningsystemet* (prop. 2003/04:155). I korthet kan förändringen beskrivas som att det tidigare generella statsbidraget och inkomstutjämnningen ersätts av ett statligt utjämningsbidrag vilket garanterar 115 procent av medelskatekraften (mot tidigare 100 procent). Räcker inte anslaget nivå att finansiera den garanterade nivån justeras detta genom att kommunerna själva får betala en regleringsavgift. Överstiger anslaget nivå den garanterade nivån betalar staten ut ett regleringsbidrag. Inom ramen för anslaget finansieras även de av regeringen förslagna införandebidragen samt det nyinrättade strukturbidraget. För utförligare information hänvisas till nämnda proposition.

I tabell 6 redovisas utvecklingen av anslaget Kommunalekonomisk utjämning under perioden 2004 till 2007. Här redovisas *endast* det som inte var känt vid cirkulär 2004:42. För övriga förändringar hänvisas till bilaga 1, vilken redovisar samtliga förändringar på anslaget sedan 1996.

Tabell 6. Kommunalekonomisk utjämning, mnkr

	2004	2005	2006	2007
<u>Enligt cirkulär 2004:42</u>	34 055	41 505	45 803	46 803
Omföring av tillskott till utjämningsystemet		617	617	617
Korrigerig av vår tidigare fördelning av tillskott aviserade i den Ekonomiska vårpropositionen			410	185
<u>Budgetpropositionen 2005</u>				
Överföring av tillfälligt sysselsättningsstöd				4 900
Pensionsreformen, slutreglering (korrigerig)		-1	-1	-1
Ändrade avdragsregler för pensionsavgifter		-1 985	-1 985	-1 985
Höjt grundavdrag		2 511	2 511	2 511
Nivåjustering LSS-utjämning		-25		
Gymnasieskolan, IV-programmet			225	450
Rakel				34
Totalt enligt detta cirkulärⁱ	34 055	42 622	47 580	53 514
Tillkommer utanför anslaget				
Sysselsättningsstöd (utöver det som aviserades i VP 04)	1 050	4 200	4 900	
Personalförstärkning barnomsorg		1 000	2 000	2 000

ⁱ Regeringen redovisar anslagsnivån 34 035; 42 602; 47 560 samt 53 496. Skillnaden på 20 mnkr beror på att man inte har med den ekonomiska justeringen mellan kommuner och landsting avseende skolhälsovård för sexåringar.

Tabell 7. Kommunalekonomisk utjämning, kr per invånare

	2004	2005	2006	2007
<u>Enligt cirkulär 2004:42</u>	3 795	4 605	5 059	5 145
Omföring av tillskott till utjämningsystemet		68	68	68
Korrigerig av vår tidigare fördelning av tillskott aviserade i den Ekonomiska vårpropositionen			45	20
<u>Budgetpropositionen 2005</u>				
Överföring av tillfälligt sysselsättningsstöd				539
Pensionsreformen, slutreglering (korrigerig)		-0,1	-0,1	-0,1
Ändrade avdragsregler för pensionsavgifter		-220	-219	-218
Höjt grundavdrag		279	277	276
Nivåjustering LSS-utjämning		-3		
Gymnasieskolan, IV-programmet			25	49
Rakel				4
Totalt enligt detta cirkulär	3 795	4 729	5 255	5 882
Tillkommer utanför anslaget				
Sysselsättningsstöd ⁱⁱ (utöver det som aviserades i VP 04)	117	466	541	
Personalförstärkning barnomsorg ⁱⁱⁱ (<i>obs! genomsnitt</i>)		111	221	220

Enligt tidigare information skulle inte tillskottet på 617 miljoner till utjämningsystemet läggas med i anslaget som ska finansiera utjämningen. I budgetpropositionen ligger dock detta belopp med, vilket ger en korrigerig jämfört med tidigare cirkulär.

I den ekonomiska vårpropositionen 2004 aviserades ett tillskott på 3 000 miljoner till kommuner och landsting. Någon fördelningen angavs inte vid det tillfället. Kommunförbundet gjorde en fördelning där vi tillskrev kommunerna 2 000 miljoner av detta tillskott år 2006 och år 2007 (se cirkulär 2004:34). Senare korrigerade vi fördelningen till 1 600 miljoner år 2006 och år 2007 (se cirkulär 2004:42). I propositionen framgår att regeringen tillskriver kommuner 2 010 miljoner år 2006 och 1 785 miljoner år 2007. Detta ger en korrigerig jämfört med vår tidigare fördelningen med 410 och 185 miljoner år 2006 respektive år 2007.

Det sysselsättningsstöd som finns år 2005 och år 2006 ska enligt propositionen föras över till anslaget för kommunalekonomisk utjämning år 2007. För

ⁱⁱ Sysselsättningsstödet fördelas med en viss procentsats av lönekostnadsunderlaget korrigerat för köp av extern verksamhet. Här redovisas kronor per invånare endast för jämförbarhet med övriga poster.

ⁱⁱⁱ Medlen för personalförstärkning inom barnomsorg kommer inte fördelas lika per invånare utan med hjälp av delmodellen för Förskola och skolbarnsomsorg i kostnadsutjämningen.

kommunernas del handlar det om 4 900 miljoner. Detta är således ingen nivåhöjning år 2007 utan bara en omföring. Nivåhöjningen kommer redan åren 2005–2006 via det generella sysselsättningsstödet.

I propositionen föreslår regeringen förändringar avseende avdragsrätten för den allmänna pensionsavgiften år 2005. Förändring påverkar skatteunderlaget positivt och därmed också skatteintäkterna givet oförändrat skatteuttag. Regeringen föreslår därmed att anslaget reduceras med 1 985 miljoner, vilket ska motsvara de ökade skatteintäkterna.

Vidare föreslår regeringen att grundavdraget ska höjas, vilket minskar skatteunderlaget och därmed skatteintäkterna givet oförändrat skatteuttag. Regeringen avser därför att skjuta till 2 511 miljoner kronor till anslaget.

För att bidragen och avgifterna i systemet som utjämnar för kostnader enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska bli statsfinansiellt neutralt föreslås att anslaget justeras ned med 25 miljoner år 2005.

I proposition 2003/04:140 om gymnasieskolan föreslås vissa förändringar när det gäller det individuella programmet. Kostnaden för dessa är beräknade till 450 miljoner kronor på helårsbasis. Då förslaget är tänkt att införas från och med höstterminen år 2006 justeras anslaget med halva beloppet år 2006 och resterande år 2007.

För att kommunsektorn ska bidra till finansieringen av det nya radiokommunikationssystemet (Rakel) har staten minskat sitt bidrag under åren 2004–2006. År 2006 uppgår nivån på minskning till 34 miljoner kronor. Då finansieringen är klar år 2007 återställs anslagsnivå, vilket betyder en ökning på 34 miljoner kronor.

Anslaget kommunalekonomisk utjämning garanterar 115 procent i inkomster

De medlen som är avsatta inom anslaget Kommunalekonomisk utjämning ska finansiera följande:

- Inkomstutjämnningen; utgår till kommuner som har en egen skattekraft som understiger den garanterade nivån 115 procent
- Strukturbidraget; bidrag till kommuner som uppfyller vissa kriterier
- Införandebidraget; utgår till kommuner som fick stora negativa förändringar vid införandet av utjämningsystemet

Uppgår summan av ovanstående delar, inkomstutjämningsavgiften borträknad, till ett större belopp än vad som är avsatt på anslaget tar staten in skillnaden från kommunerna via regleringsavgift. Denna är lika stor per invånare för samtliga kommuner. Är situationen den omvända faller överskottet ut till kommuner via ett regleringsbidrag.

I tabell 8 redovisas utvecklingen av de olika delarna som ska finansieras.

År 2005 betalar kommunerna en regleringsavgift motsvarande 2 079 miljoner kronor (231 kronor per invånare). Kostnaden för inkomstutjämnningen ökar med cirka 1 400 till 1 600 miljoner per år under åren 2006 och 2007. Ökar till-

skottet från staten med mer innebär det en faktisk resursförstärkning. De kommande åren skjuter staten till mer resurser än vad som krävs för att upprätthålla garantinivån. Detta syns genom att regleringsavgiften övergår till ett regleringsbidrag år 2006 som i sin tur ökar år 2007.

Tabell 8. Specificering av anslaget Kommunalekonomisk utjämning 2005–2007, mnkr^{iv}

	2005	2006	2007
Statlig inkomstutjämning, netto	41 658	43 037	44 631
<i>därav</i> Inkomstutjämningsbidrag	45 538	46 504	47 642
Inkomstutjämningsavgift	-3 880	-3 467	-3 010
Strukturbidrag	1 524	1 506	1 488
Införandebidrag	1 519	777	447
Kostnadsutjämningen, netto	0	0	0
Totalt bidrag	44 701	45 320	46 566
Regleringsbidrag/avgift	-2 078	2 260	6 948
Anslag	42 622	47 580	53 514

Tabell 9. Specificering av anslaget Kommunalekonomisk utjämning 2005–2007, kronor per invånare

	2005	2006	2007
Statlig inkomstutjämning, netto	4 622	4 753	4 908
<i>därav</i> Inkomstutjämningsbidrag	5 053	5 136	5 237
Inkomstutjämningsavgift	-431	-383	-331
Strukturbidrag	169	166	164
Införandebidrag	169	86	49
Kostnadsutjämningen, netto	0	0	0
Totalt bidrag	4 960	5 005	5 119
Regleringsbidrag/avgift	-231	250	764
Anslag	4 729	5 255	5 882

En grön skatteväxling på 3,3 miljarder

I regeringens förslag till grön skatteväxling 2005 ingår följande:

- höjd bensinskatt med 15 öre/liter exklusive moms

^{iv} Framskrivningen bygger på Kommun- och Landstingsförbundens bedömning av skatteunderlagets utveckling. För 2005 har vi använt oss av regeringens fastställda uppräkningsstal. Anslagets totala nivå är densamma som regeringens förslag.

- höjd dieselskatt med 30 öre/liter exklusive moms
- höjd fordonsskatt med 23 procent (340 kronor) för bilsbilar i den vanligaste viktclassen
- höjd fordonsskatt med 2 procent (110 kronor) för dieselsbilar
- höjd fordonsskatt för lätta lastbilar och lätta bussar med 40 procent
- höjd elskatt med 1,2 öre/Kwh. Industrin är undantagen

Dessa skattehöjningar växlas mot följande skattesänkningar för individer och arbetsgivare (företag):

- höjt grundavdrag med 2400 kronor som ger en skattelättnad på 600–800 kronor per år för låg- och medelinkomsttagare, totalt 3,7 miljarder kronor
- sänkt inkomstskatt med 900 – 2100 kronor per år som kompensation för egenavgifterna till pensionssystemet
- milavdraget höjs från 16 till 17 kronor per mil
- satsning på ekologisk produktion av livsmedel och biotopskydd inom skogsbruket

Den gröna skatteväxlingen ger kommunerna ökade kostnader inom ett flertal områden till exempel transportverksamheten, skolskjutsar och ökade förbrukningsavgifter för el. Dessa kostnadsökningar har inte kommunerna kompenserats för.

Det individuella kompetenssparandet skrotas

I samband med den gröna skatteväxlingen år 2000 avsattes 1,15 miljarder årligen för ett system med individuell kompetensutveckling. Det har dock visat sig mycket svårt att konstruera ett tillfredsställande system för kompetenssparande, vilket innebär att regeringen föreslår omdisponering av dessa medel enligt följande:

- kompetensutveckling av personal inom vård och omsorg av äldre
- möjlighet för äldre att finansiera studier med studielån
- slopande av arvs- och gåvoskatt

Läs vidare under avsnitten Äldreomsorg och Arbetsgivarfrågor.

Avtal mellan Sverige och Danmark om vissa skattefrågor m.m. (gränsgångare)

Riksdagen har godkänt ett avtal mellan Sverige och Danmark om vissa skattefrågor. (prop. 2003/04:149, bet. 2003/04SkU31, rskr.2003/04:269). Avtalet innehåller bestämmelser om det system som Sverige och Danmark ska tillämpa avseende skatt som tas ut av skattskyldiga som pendlar över Öresund. Det innebär att det land där personen har sin anställning ska betala en utjämningsavgift till det land där personen är bosatt.

Det är främst kommuner och landsting som hittills har förlorat skatteintäkter på grund av att personer som är bosatta i Sverige betalar inkomstskatt i Danmark. Detta utjämnas kommunerna emellan med utjämningsystemet. Därför

bör en kompensation för skattebortfallet fördelas på samtliga kommuner och landsting.

Regeringen konstaterar att det utjämningsbelopp som regleras i artikel 6 i avtalet bör, i det fall utjämningsbelopp ska betalas av Danmark till Sverige tillföras kommuner och landsting via anslaget 48:1. Avtalet tillämpas i denna del från och med beskattningsåret 2004.

Modellen Skatter och bidrag

Det kommunspezifika bladet kommer fredagen den 1 oktober. För de som har modellen kan preliminärt följande ändringar göras i "Indatabladet":

- Skriv in regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2004 (3,5) och 2005 (3,8) i cellerna C8 till D8.
- Det höjda grundavdraget påverkar även Kommunförbundets uppräkningsfaktor för 2005. Ändra därför värdet i cell D9 från 3,9 till 3,7.
- Skriv in de nya beloppen för det generella statsbidraget (egentligen anslaget till kommunalekonomisk utjämning) för åren 2005–2007 i cellerna D33 till F33. Beloppen är: 42 622, 47 580 och 53 514.
- Skriv in de nya beloppen för inkomstutjämningsbidraget, netto, i cellerna D36 till F36 för åren 2005–2007. Beloppen är: 41 658, 43 037 och 44 631.
- Skriv in de nya beloppen för regleringsbidraget/avgiften för åren 2005–2007 i cellerna D42 till F42. Beloppen är: –231, 250 och 764.

Frågor om avsnittet Kommunalekonomisk utjämning och övriga statsbidrag kan ställas till Signild Östgren, tfn 08-452 77 45, Henrik Berggren, tfn 08-452 77 42 samt Marcus Holmberg, tfn 08-452 78 82.

Barn och utbildning

Maxtaxan och övriga barnomsorgsreformer har kompenserats

I det ökade statsbidraget som kommunerna erhåller från år 2006 anser regeringen att de eventuella kostnadsökningar som kommunerna drabbats av har kompenserats.

Kommunförbundet anser att det är bra att regeringen anvisat utrymme för de kostnadsökningar som uppstod i kommunerna vid införandet av barnomsorgsreformerna. Genom det tillfälliga sysselsättningsstödet får kommuner med ökade kostnader kompensation för dessa.

Nu kommer pengar till förskolan – tyvärr är dessa riktade

Ett riktat statsbidrag för förskolan införs från år 2005 med 1 miljard och året därpå ytterligare 1 miljard. Bidraget är ett treårigt bidrag och år 2008 ska de två miljarderna läggas in i det kommunala utjämningsystemet. Syftet med statsbidraget är att öka personaltätheten inom förskolan. Utformningen av statsbidraget liknar det som utgår till skola/skolbarnomsorg för personalförstärkningar. En mindre del av förskolans statsbidrag kommer att få användas

till kompetensutveckling och en större del av kvalitetssäkringspengarna för maxtaxan kan i stället användas till kompetensutveckling.

Kommunförbundet har i förhandling med Utbildningsdepartementet enats om ett förenklat förfarande, vilket innebär att statsbidraget efter uträkning enligt barnomsorgsmodellen kan rekvideras och att uppföljning sker i efterskott. Detta innebär att kommunen inte ska behöva göra en ansökan.

Det riktade statsbidraget till skolan fortsätter under 2005 och VT 2006

Den riktade satsningen på personalförstärkningar inom skola och skolbarnsomsorg fortsätter. Den sista riktade miljarden avser höstterminen 2005 och vårterminen 2006. Från och med år 2007 ska samtliga fem miljarder för personalförstärkningar vara inordnade i det kommunala utjämningsystemet.

Staten bidrar till segregerade skolor med 225 miljoner

Staten sätter av sammanlagt 225 miljoner kronor under perioden 2006–2007 i syfte att stärka skolor i segregerade områden. Pengarna ska användas till strategiska utvecklingsinsatser.

Tidsbegränsad utbildningsatsning

Under nästa år fortsätter den tidsbegränsade satsningen på utbildning av personal inom kommuner och landsting. Anställda bereds möjlighet att arbeta deltid och studera på deltid fyrtio veckor vid högskola eller kommunal vuxenutbildning. Studierna är tänkta att finansieras via rekryteringsbidraget.

Förslag om utbildning för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning oktober 2004

En parlamentarisk kommitté, Carlbeckkommittén, har bland annat utrett hur man kan höja kvalitén, öka samverkan med motsvarande skolformer och ge större valfrihet för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning. Kommittén kommer att överlämna sitt slutbetänkande till regeringen i oktober 2004. I avvaktan på förändringar i skollagen föreslås en treårig förlängning av försöksverksamheten med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång.

Rekryteringsbidrag vid vuxenstudier ökar

Efter ett år med denna bidragsform verkar det som om kommunerna nu kommit till rätta med initiala svårigheter att få igång rekryteringsverksamheten. Detta innebär att regeringen räknar med en successiv ökning av rekryteringsbidraget. Även den ovannämnda tidsbegränsade satsningen på s.k. kombinationsutbildningar innebär att bidraget ökar 2005. Sammanlagt uppgår ökningen till 350 miljoner kronor varav satsningen på kombinationsutbildning utgör 200 miljoner kronor. Anslaget uppgår därmed till 1,8 miljarder kronor 2005.

Kommunförbundet arbetade aktivt för tillskapandet av ett rekryteringsbidrag som ett medel att fånga upp och motivera grupper som inte fått del av tidigare utbildnings-

satsningar och ser med tillfredsställelse att systemet kommit att fungera väl och att regeringen avser att öka volymen.

Förenklat system för bidrag till fristående gymnasieskolor

Bidraget föreslås framöver motsvara den kostnad elevens hemkommun har för motsvarande nationella program. Om inte kommunen har programmet ska riksprislistan gälla.

Kommun- och Landstingsförbunden instämmer i att denna förändring skulle innebära en viss förenkling av bidragsreglerna, men konstaterar samtidigt att en ökad tillämpning av riksprislistan innebär en återgång till en ordning där det bidrag som en fristående gymnasieskola får per elev endast i begränsad utsträckning speglar hemkommunens faktiska kostnader – något som står i strid med motiven för införandet av nuvarande bidragsregler för ett par år sedan.

Elever vid Individuella program tillförsäkras utbildning på heltid

För att öka kvaliteten inom de Individuella programmen ska eleverna tillförsäkras utbildning på heltid. En lagreglering om detta föreslås träda i kraft den 1 juni 2006. Syftet är att fler elever i gymnasieskolans individuella program ska ges förutsättningar att nå målen.

Många kommuner har satsat resurser och arbetar mycket framgångsrikt med Individuella program anser regeringen. För att ytterligare utveckla de individuella programmen kvalitativt så att alla elever kan få de kunskaper de behöver för att klara framtida studier, arbets- och samhällsliv behövs ytterligare kunskap om alla dessa olika elever, deras förutsättningar och behov. Erfarenheter från verksamheten bör tas tillvara och framgångsrika arbetssätt bör spridas. Därför kommer Myndigheten för Skolutveckling att få ett uppdrag att arbeta med utvecklingsinsatser för ökad kvalitet och måluppfyllelse vid individuella program.

Regeringen påtalar dock att det i undantagsfall måste finnas möjlighet att frångå kraven på att studierna vid ett individuellt program ska ske på heltid. En förutsättning är att eleven själv begär det, styrelsen för utbildningen kan således inte på eget initiativ besluta om mindre omfattning än heltid om inte eleven själv begär det. Minskningen måste också vara förenlig med utbildningens syfte. Ett exempel kan vara att förena en anställning som lärling med studier. Ett annat kan var när en elev på grund av sin situation, sjukdom, funktionshinder eller sociala förhållanden inte bedöms ha förutsättningar att genomföra studier på heltid trots att utbildningen utformats individuellt för eleven.

För att finansiera denna satsning erhåller kommunerna 225 miljoner år 2006 och för att erhålla helårseffekt på satsningen, 450 miljoner kronor år 2007.

Den ökade finansieringen beräknas ge förutsättningar för en betydande resursförstärkning av främst personal verksamma för elever vid individuella program. Finansieringsnivån svarar upp mot de krav på resursförstärkning som förbunden ställt vid överläggningar med regeringen.

Staten tar över huvudmannaskapet för påbyggnadsutbildningar inom vuxenutbildning

Regeringen anser att det finns ett stort behov av kortare yrkesutbildningar på eftergymnasial nivå. Överföringen av riksrekryterande påbyggnadsutbildningar till statligt ansvar år 2005 anges vara ett led i utvecklingen av dessa utbildningsformer. De (ej riksrekryterande) påbyggnadsutbildningar som kommer att finnas kvar i kommunal regi bör kontinuerligt anpassas till arbetslivets behov. Regional samverkan är angelägen.

Regeringen anför vidare att vissa påbyggnadsutbildningar som staten tar över kostnadsansvaret för bör från 2005 kunna bedrivas med statlig finansiering men med landstingskommunal eller primärkommunal samverkan och med kommun, landsting eller kommunalförbund som huvudman.

I enlighet med finansieringsprincipen dras 125 miljoner kronor av från kommunernas generella statsbidrag år 2005 och från år 2006 minskas statsbidraget med 250 miljoner kronor för helårseffekten.

Kommunförbundet har under en lång följd av år verkat för att regleringen av riksrekryterande påbyggnadsutbildningar – som skapat stora problem inom kommunsektorn – ska upphöra och att motsvarande utbildningar borde bedrivas med annat finansieringssystem. Kommun- och Landstingsförbunden anser att det är bra att dessa förändringar nu kommer till stånd.

Läroutbildning utökas

Regeringen kommer att vidta åtgärder för att generellt öka tillgången på examinerade lärare liksom tillgången på lärare inom områden där särskilda behov kommer att föreligga, såsom lärare med inriktning mot förskola/förskoleklass och yrkeslärare. Regeringen avser att precisera antalet lärarexamina med inriktning mot tidigare år med ett särskilt delmål med inriktning mot förskola/förskoleklass. Det är enligt regeringens bedömning nödvändigt att lärosätena i ökad utsträckning samarbetar kring specialiseringar och profileringar av läroutbildningen för att tillgodose arbetsmarknadens behov. Regeringen avser också att ge Högskoleverket i uppdrag att ytterligare medverka vid lärosätenas beslut om dimensionering av läroutbildningen.

Förbättrat tillgodoräknande, validering och vidareutbildningsmöjligheter kan bidra till att öka tillgången på utbildade lärare i förskolan och till att stimulera rekryteringen. Barnskötare och andra med förskolepedagogisk kompetens bör ges möjligheter att studera till en lärarexamen på ett sådant sätt att deras kunskaper och yrkeserfarenheter tas väl tillvara. Regeringen avser att se över möjligheten till bland annat tillgodoräknande så att fler kan uppnå en fullständig lärarexamen under kortare tid och tillgången på välutbildad personal i förskolan kan öka.

Kommunförbundet har under många år påtalat att läroutbildningen är kraftigt underdimensionerad. I årets budgetproposition avser regeringen att öka dimensioneringen och utöva en tydligare styrning utifrån arbetsmarknadens behov. Att utveckla

möjligheterna till vidareutbildning på ett flexibelt sätt där kunskaper och kompetens tas tillvara är positivt.

Frågor om avsnittet Barn och utbildning kan ställas till Mats Söderberg, tfn 08-452 79 42, Ulla Gummesson, tfn 08-452 75 09, Laina Kämpe, skolsektionen, tfn 08-452 79 37 och Signild Östgren, finanssektionen, tfn 08-452 77 45.

Äldreomsorg

Kompetensutveckling för personal inom vård och omsorg

450 miljoner kronor avsätts år 2005 för kompetensutveckling av personal inom vård och äldreomsorg. För perioden 2006–2007 avsätts 300 miljoner kronor per år. I propositionen framhålls att förbättrade förutsättningar för kompetensförsörjning är avgörande för en god vård och omsorg om äldre. Det gäller på såväl kort som lång sikt. Skälet är att kompetensförsörjningen bland annat präglas av den generationsväxling som innebär att många anställda kommer att gå i pension.

Anhörigstödet får bidrag för fortsatt utveckling

Regeringen avsätter 25 miljoner kronor per år under åren 2005–2007 för en fortsatt utveckling av stödformer för anhöriga. I samband med den nationella handlingsplanen för utveckling av hälso- och sjukvården 2002–2004 angavs att en fortsatt utveckling av stödformer för anhöriga bör ske inom ramen för handlingsplanen. Målsättningen är att åstadkomma ett långsiktigt utvecklingsarbete som löpande följs upp och utvärderas.

Ökat bostadstillägg till pensionärer

För att förbättra för bland annat de allra sämst ställda pensionärerna föreslås att 200 miljoner avsätts för att förbättra bostadstillägget till pensionärer. Bostadstillägg (BTP) till den som har fyllt 65 år ska från och med den 1 januari 2005 utges för 91 procent av bostadskostnaden per månad upp till 4 670 kronor för den som är ogift och 2 335 kronor för den som är gift. Det vill säga en höjning med 170 respektive 85 kronor per månad för personer 65 år och äldre. Även för särskilt bostadstillägg (SBTP) höjs gränserna med motsvarande belopp för åldersgruppen.

Longitudinella databaser

Tio miljoner per år avsätts för uppbyggnad av longitudinella databaser, vilket innebär att på sikt följa de äldres hälsa, funktionsförmåga och behov av vård och omsorg.

Frågor om avsnittet Äldreomsorg kan ställas till Kerstin Ahlsén, tfn 08-452 77 85, äldreomsorgssektionen och Per Sedigh, tfn 08-452 77 43, finanssektionen.

Handikappomsorg

Riksförsäkringsverket ser över timersättningen för personlig assistans

Riksförsäkringsverket har av regeringen fått i uppdrag att se över regleringen av timbeloppets användning i syfte att förbättra kostnadskontrollen. Denna översyn kan få framtida konsekvenser för hanteringen av assistansersättningen både för försäkringskassorna och kommunerna.

En kommitté tillsätts för att utreda LASS

Regeringen har beslutat att tillsätta en kommitté för översyn av insatsen personlig assistans. Ett delbetänkande ska redovisas den 31 augusti år 2005 och uppdraget ska slutredovisas den 31 december år 2006.

Riktade satsningar till psykiskt funktionshindrade

I vårpropositionen aviserade regeringen att man senare skulle fördela 1,7 miljarder år 2005 och 0,7 miljarder år 2006. Dessa medel har i budgetpropositionen fördelats till vårdgaranti, psykiatri och missbruksvård.

Till verksamhet för psykiskt funktionshindrade avsätts 500 miljoner kronor år 2005 och 200 miljoner kronor under år 2006. Av resurserna avser 400 miljoner kronor år 2005 och 100 miljoner kronor år 2006 en riktad satsning till vård, sysselsättning och boende. Resterande medel, 100 miljoner kronor per år, avser en särskild satsning på verksamhetsutveckling och som exempel ges samverkan, rehabilitering, sysselsättning, kvalitet och arbetssätt. Regeringen avser också att göra en överenskommelse med Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet om att cirka 500 miljoner kronor av de medel som tidigare hanterades inom den nationella handlingsplanen för utveckling av hälso- och sjukvården omdisponeras till förbättringar av psykiatrin under perioden 2005–2007.

För närvarande är det oklart hur den fortsatta hanteringen av resurserna kommer att ske. Kommun- och Landstingsförbunden återkommer när vi vet mer.

Frågor om avsnittet Handikappomsorg kan ställas till Ingrid Söderström, tfn 08-452 78 55, sektionen för socialtjänst, skydd och säkerhet samt Signild Östgren, tfn 08-452 77 45, finanssektionen.

Invandrare och flyktingar

Ytterligare medel till skyddat boende

Regeringen avsätter 60 miljoner för att stimulera till insatser för ungdomar som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld.

Staten minskar sina anslag till flyktingpolitiken

Regeringen minskar anslagen för flyktingpolitiken från 7,3 miljarder år 2004 till 6,9 miljarder år 2005. Anledningen uppges vara att antalet asylsökande förväntas minska. I prognosen fram till år 2007 räknar regeringen med ytter-

ligare betydande anslagsbesparingar inom området till följd av prognostiserat minskat antal asylsökande.

Kommunförbundet tycker det är angeläget att det finns ett budgetmässigt utrymme för snabba variationer i antalet asylsökande. Detta på grund av svårbedömda omvärldshändelser som kan förändra antalet asylsökande drastiskt.

Integrationsarbetet förstärks

Regeringen vill att samverkan under den nyinvandrades första tid i Sverige mellan i första hand arbetsförmedlingen, kommunerna och Migrationsverket utvecklas och förbättras. Arbete och egen försörjning ska stå i fokus för introduktionen. Ett beredningsarbete pågår inom Regeringskansliet med inriktning att under 2005 lämna två propositioner till riksdagen om nyanländas etablering respektive undervisningen i svenska för invandrare. En viktig del i detta arbete är att förtydliga AMV:s roll och uppdrag som en del i strävan att få till stånd ett snabbare inträde på arbetsmarknaden.

Regeringen föreslår att det redan den 1 februari, inom ramen för nuvarande arbetspraktik, införs så kallade prova-på-platser för personer som saknar eller har begränsad erfarenhet av svenskt arbetsliv. Insatsen ska riktas mot invandrare, men är även till för andra personer med begränsad erfarenhet av svensk arbetsmarknad. Om en anvisning till arbetspraktik inte leder till arbete för individen bör krav ställas på att praktikanordnaren utfärdar ett intyg rörande praktikperiodens omfattning och innehåll.

Regeringen föreslår att AMS ska få i uppdrag att efter samråd med de centrala organisationerna på arbetsmarknaden och Valideringsdelegationen genomföra en satsning på arbetsplatsförlagd bedömning av yrkeskompetens. Uppdraget och samrådet med de centrala organisationerna på arbetsmarknaden bör även omfatta införandet av den nya insatsen prova-på-platser. Totalt avser regeringen att år 2005 avsätta 50 miljoner kronor för dessa insatser.

Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet kommer aktivt att delta i arbetet med att implementera avsiktsförklaringen, bidra till att medlemmarna kan förbättra förutsättningarna för nyanlända flyktingar och invandrare att fortast möjligt etablera sig på arbetsmarknaden tillse att samtliga parter tar sitt ansvar för att uppfylla gemensamma målsättningar. Kommun- och Landstingsförbunden anser dock att satsningen inte är tillräcklig för att motsvara den avsiktsförklaring som ingåtts mellan regeringen och förbunden. Det är av vikt att ökade ambitioner också följs av ökade resurser.

Frågor om avsnittet Invandrade och flyktingar kan ställas till Arjun Bakshi, tfn 08-452 78 56, sektionen för socialtjänst, skydd och säkerhet samt Siv Stjernborg, tfn 08-452 77 51, finanssektionen.

Individ- och familjeomsorg

Barn i familjer med svag ekonomi

Regeringen gör under år 2006 en satsning motsvarande en miljard på barn i familjer med svag ekonomi. För att förbättra underhållsstödet avsätts 350

miljoner kronor, 200 miljoner går till att förändra bostadsbidraget och 450 miljoner ska gå till barntillägg för studerande.

Staten avsätter 350 miljoner till ungdomssatsning

Sammanlagt 350 miljoner sätter regeringen av åren 2006–2007 för förebyggande ungdoms- och fritidsverksamhet särskilt riktat till ungdomar som riskerar att hamna i kriminalitet, missbruk och socialt utanförskap.

Missbruksvården ges ökade resurser

Enligt regeringens bedömning är missbrukarvården i behov av ett medelstillskott för att komma tillrätta med sektorns problem. Den föreslagna satsningen "Ett kontrakt för livet" syftar till att förstärka missbrukarvården och skapa bättre förutsättningar för fler kvalificerade och långsiktiga vårdinsatser. Ett särskilt statsbidrag inrättas därför för att stimulera en utbyggnad av missbrukarvården och därmed möjliggöra för fler missbrukare att få sina vårdbehov tillgodosedda. En del av bidraget ska användas för att stimulera samarbetet mellan SiS och hemkommunen i form av bostad, sysselsättning och psykosocialt stöd. "Ett kontrakt för livet" innebär också ett riktat bidrag till kommunerna. Totalt föreslås anslaget ökas med 150 miljoner kronor 2005. Under 2006 och 2007 tillförs anslaget 200 miljoner kronor respektive 350 miljoner kronor.

Socialstyrelsen har med sitt uppdrag fullföljt och vidareutvecklat det utvecklingsarbete som Hemlösekommittén initierade 1998–2001. Ett tjugotal projekt med skilda inriktningar och målgrupper har initierats under projektiden. Utvecklingsmedlen har haft stor betydelse för att lyfta fram de problem som är förenade med hemlöshet. Regeringen föreslår mot bakgrund av detta att 30 miljoner kronor satsas på fortsatta utvecklingsinsatser under 2005–2007.

Några konkreta diskussioner om innehållet i "Ett kontrakt för livet" har inte förts mellan förbundet och regeringen. Det är därför oklart hur denna satsning kommer att utformas.

Åtgärder för att minska behovet av ekonomiskt bistånd

Regeringen konstaterar att det krävs insatser inom flera områden för att komma tillrätta med de långvariga behoven av ekonomiskt bistånd. Det handlar t.ex. om insatser för förbättrad rehabilitering, för mottagande, introduktion och integration av invandrare och flyktingar samt förbättrade arbetsformer och arbetsmetoder inom såväl arbetsförmedlingen som socialtjänsten för att öka sysselsättningen.

Därför avser regeringen att göra en översyn i syfte att stärka arbetslinjen och underlätta för människor att gå från ekonomiskt bistånd till arbete och att kunna leva ett självständigt liv. Dessutom avser regeringen att se över socialtjänstens möjligheter att förebygga och förhindra vräkningar av barnfamiljer samt se över hur socialtjänsten kan utveckla metoder för att stödja och hjälpa de familjer som ändå utsätts för vräkning.

Försörjningsstödet ökar återigen efter ett antal år av nedgång. Enligt Socialstyrelsen är ökningen fem procent jämfört med samma period 2003. Utvecklingen kräver insatser inom ett flertal politikområden inte minst inom arbetsmarknadsområdet. Kommunförbundet är positivt till den översyn som föreslås i propositionen.

Faktorer som kan påverka försörjningsstödet

Förslagen till förändringar i det sociala välfärdssystemet kommer att med olika styrka påverka kostnaderna för socialbidraget (försörjningsstödet). De flesta förslagen har endast marginell påverkan. Nedan redovisas några förslag:

- Utvecklingen på arbetsmarknaden samt arbetsmarknadsåtgärder
- Riktade insatser mot barn (se ovan)
- Sjukpenningen höjs igen från 78 till 80 procent
- Barnbidraget höjs med 100 kronor 2006 och flerbarnstillägget höjs med 100 kronor och införs redan från andra barnet
- Den 1 juli 2006 höjs lägstanivån i föräldraförsäkringen från 60 till 180 kronor per dag
- Bostadstillägget till pensionärer förstärks med 200 miljoner från år 2005
- 100 miljoner avsätts år 2006 och 250 miljoner år 2007 för att förändra studiestödssystemet så att fler äldre ges möjlighet att finansiera sin utbildning med studiemedel
- Utvecklingen av antalet personer med äldreförsörjningsstöd och sysselsättningen för utländskt födda

Kommunförbundet anser att det behövs ytterligare konkreta åtgärdsförslag för att målet ska nås med halverat socialbidrag. Kommunförbundet konstaterar att det totalt betalades ut 4,4 miljarder kronor under första halvåret 2004, en ökning med fem procent jämfört med första halvåret 2003. Det är första gången sedan 1997 som socialbidraget ökar under årets sex första månader.

Frågor om avsnittet Individ- och familjeomsorg kan ställas till Leif Klingensjö tfn 08-452 78 51, sektionen för socialtjänst, skydd och säkerhet samt Per Sedigh, 08-452 77 43, finanssektionen.

Infrastruktur och bostäder

Stimulans för samarbete

Regeringen avser att under den kommande tvåårsperioden stimulera fördjupade och breda samarbetsprojekt mellan kommuner och landsting. Kommuner som vill belysa konsekvenserna av en sammanläggning kan under vissa förutsättningar få delfinansiering av staten från anslaget *bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting*.

Bostadsbristen är fortfarande stor

Under perioden 2002–2006 finns sammanlagt 2,5 miljarder avsatta för investeringsbidrag till hyresrätter i områden med bostadsbrist. Därutöver finns fram till och med år 2006 en mervärdesskatterelaterad investeringsstimulans till mindre hyresrätter och studentbostäder.

Fokusering på ungdomars bostadssituation

En nationell bostadssamordnare ska ta fram förslag som kan underlätta ungdomars inträde på bostadsmarknaden. Pilotprojekt ska också startas i syfte att ta fram bra och billiga bostäder för unga personer under 30 år.

Skattestimulans för miljöinvesteringar i offentliga lokaler införs

Detta innebär en skattereduktion med 30 procent av de totala kostnaderna för vissa energibesparande åtgärder och konvertering av förnyelsebar energi som vidtas i fastigheter som ägs direkt av kommuner, landsting eller staten. Stödet utgår under perioden 1 januari 2005 till och med den 31 december 2006, för solceller är perioden utsträckt till 31 december år 2007. Totalt beräknas stödet uppgå till max 2 miljarder kronor och kommer efter ansökan och beviljande att krediteras kommunernas skattekonto.

Frågor om avsnittet kan ställas till Björn Sundström, tfn 08-452 77 52, finanssektionen.

Kommunikationer

Budgetpropositionen och riksdagens transportpolitiska beslut

I oktober 2001 presenterade regeringen den s.k. infrastrukturpropositionen. Riksdagen antog den 14 december 2001 propositionen i form av ett nytt transportpolitiskt beslut.

Genom regeringens proposition 2003/04:95 om utökade planeringsramar för väg- och järnvägsinvesteringar satsas drygt 381 miljarder kronor på trafikinfrastrukturen under en tolvårsperiod med en fördelning mellan väg och järnväg på 1:2 vilket innebär en ökad satsning på järnvägstrafiken.

En ny transportpolitisk proposition är aviserad till våren 2005. Propositionen kommer att behandla samtliga trafikslag.

Transportpolitiska mål uppfylls dåligt

De sex transportpolitiska målen om ett tillgängligt transportsystem, hög transportkvalitet, en säker trafik, en god miljö, en positiv regional utveckling samt ett jämställt transportsystem ligger fast. För vissa av delmålen finns etappmål.

Måluppfyllelsen är hittills dålig. Tillgängligheten för funktionshindrade har inte ökat i någon påtaglig grad. Även om antalet omkomna i trafiken har minskat något, krävs det mycket stora ansträngningar av samtliga aktörer inom vägtrafikområdet för att etappmålet om högst 270 dödade år 2007 ska uppfyllas. Miljömålen uppfylls bara

delvis, och detsamma gäller målet om en positiv regional utveckling. Miljökvalitetsnormerna för kväveoxider och partiklar överskrids vid flera vägar. För delmålet om ett jämställt transportsystem saknas fortfarande data för att följa utvecklingen, men kartläggning pågår.

Drivmedelsskatterna höjs

Bensinskatten höjs med 19 öre och dieselskatten med 37,5 öre per liter.

Kommunförbundet ser med oro på att ökade fordons- och bränsleskatter fördyrar kollektivtrafiken, vilket direkt påverkar kommuner och landsting som ytterst ansvariga för denna trafik. Regionalpolitiska konsekvenser av ändrade fordons- och bränslebeskattningar måste enligt förbundets uppfattning hanteras i särskild ordning.

Vägar

Den riktade trafiksäkerhetsatsningen, det s.k. 11-punktsprogrammet, ska fullföljas genom riktade trafiksäkerhetsåtgärder.

Genom medelstildelning och lånefinansiering avses viktiga investeringar på det nationella vägnätet kunna genomföras. För väginvesteringar i regional plan blir nivån av statsfinansiella skäl lägre än den nivå som fastställts i länsplanerna. Ett begränsat antal prioriterade investeringar utpekas.

Kommunförbundets tveksamhet och oro inför finansieringen av "ökade resurser" för åtgärder i infrastrukturen kvarstår. Lånefinansieringen och ränte- och amorteringskrav inger stor osäkerhet. Finansieringen känns enligt förbundets uppfattning varken säker eller särskilt förtroendeingivande. Genom senareläggningar av vissa amorteringar har utrymme skapats för genomförande av andra åtgärder.

Många kommuner har förskottat statliga vägobjekt med kommunala skattemedel till ett belopp på sammanlagt cirka 1,6 miljarder kronor.

Kommunernas förskottering sker trots mycket ogynnsamma villkor. Vägverket betalar ingen ränta på de lånade pengarna, och kommunerna har inga garantier för att lånen återbetalas vid den tidpunkt som är angiven i den vid lånetillfället gällande flerårsplanen.

Delposten Investeringar i fysiska trafiksäkerhetsåtgärder (4,9 miljarder kronor för perioden 2004 – 2015) upphör fr.o.m. 2005. Sådana åtgärder ska fortsättningsvis ingå i investeringar i nationell plan.

Bidraget till drift och underhåll av enskilda vägar föreslås bli oförändrat 663 miljoner kronor. Den s.k. BREVutredningens förslag ("Enskild eller allmän väg?") omnämns inte.

År 1995 var bidraget till drift och underhåll av enskilda vägar 660 miljoner kronor och vägnätets längd har ju inte minskat under åren.

Vissa arbetsuppgifter avseende emissioner av avgaser från bilar och avgaser och buller från arbetsmaskiner och arbetsredskap överförs från Naturvårdsverket till Vägverket.

Transeuropeiska Nätverk (TEN)

Sveriges medlemskap i Europeiska unionen innebär att Sverige har möjlighet att söka finansiellt stöd till projekt som ingår i det s.k. transeuropeiska nätet för infrastruktur för transporter, TEN. Under 2004 antogs reviderade riktlinjer för TEN inklusive en utökad lista med prioriterade projekt. De svenska projekt som är prioriterade är Nordiska Triangeln, sjömotorvägar i Östersjön och den numera färdigställda Öresundsbron.

Nordiska triangeln syftar till att förbättra kommunikationerna mellan Köpenhamn, Oslo, Stockholm och Helsingfors. I den ingår järnvägsprojekten Södra stambanan, Västkustbanan, Nordlänken, delar av Västra stambanan och Citytunneln. De vägprojekt som ingår är E4, E6 och E18. Även Arlanda och Göteborgs hamn ingår som delar i den Nordiska Triangeln.

Viktigt att staten tar ansvar för flyginfrastruktur

Den 1 januari 2005 delas Luftfartsverket upp och en ny myndighet, Luftfartsstyrelsen, bildas. Den nya myndigheten omfattar bl.a. nuvarande Luftfartsinspektionen.

Frågekomplexet om tillräcklig flygkapacitet i Stockholm – Mälardalsregionen är under fortsatt beredning inom regeringskansliet.

Bidrag till drift av kommunala och privata flygplatser har fördelats sedan 1999. Bidraget uppgick ursprungligen till 115 mnkr, men har sedan 1999 successivt avtrappats och uppgår 2004 till 103 mnkr. Staten finansierar driftbidraget genom 81 mnkr via statsbudgeten och resterande andel via Luftfartsverket. Regeringen föreslår i budgetpropositionen ett oförändrat driftbidrag till landets icke-statliga flygplatser under 2005.

Bidraget spelar en viktig roll för att landet ska få en tillfredsställande transportförsörjning. Enligt en utredning som Kommunförbundet och Luftfartsverket gemensamt gjort fungerar den modell som använts väl. Kommunförbundet anser att det är av avgörande vikt att staten tar ansvar för landets flyginfrastruktur genom att medfinansiera den flyginfrastruktur som kommuner och regioner driver samt att inte tvinga kommuner att ta över driftansvaret för olönsamma regionala flygplatser, som idag drivs av staten via Luftfartsverket.

Interregional kollektiv persontrafik

Anslaget för Rikstrafikens upphandling av transportpolitiskt motiverad interregional kollektiv persontrafik föreslås på grund av de ökade utgifterna engångsvis höjas med 30 mnkr för 2005 till 823 mnkr. För 2006 och 2007 aviseras en återgång till nivån 793 mnkr.

För 2004 har Rikstrafiken lämnat ett särskilt stöd på 10 mnkr till glesbygdstrafiken i de fyra nordligaste länen vilket fördelats till de berörda trafikhusmännen. Någon fortsättning för 2005 aviseras inte.

Tre utredningar har genomförts för att vidareutveckla kollektivtrafiken, Kollektivtrafikutredningen, Färdtjänstutredningen och Järnvägsutredningen. Utredningarna kommer att behandlas i den transportpolitiska proposition som regeringen har för avsikt att presentera våren 2005.

Trängselskatt i Stockholm

Regeringen sätter av 1,7 miljarder kronor år 2005 för försöksverksamheten. Medlen ska användas för att finansiera den extra satsning på kollektivtrafik som genomförs i samband med försöket, ökade kostnader inom berörda myndigheter samt kostnader för portaler som ska sättas upp vid skattebelagda passager samt utvärderingskostnader.

Frågor om avsnittet Kommunikationer kan ställas till Bengt Skagersjö, tfn 08-452 79 64, gatu- & fastighetssektionen.

Miljö- och naturvård

Under perioden 2004–2006 har kommuner möjlighet att söka statsbidrag till lokala naturvårdsprojekt.

För bidrag till klimatinvesteringsprogram (KLIMP) avsätts 50 mnkr 2005 och 150 mnkr 2006. Därefter antyds en nivå om 100 mnkr per år. (De senaste åren har nivån legat på knappt 300 mnkr per år.)

Frågor om avsnittet Miljö kan ställas till Andreas Hagnell, tfn 08-452 78 66, plan- och miljösektionen.

Arbetsmarknadspolitik

En satsning på fler jobb och ökad välfärd

Regeringen fastslår i budgetpropositionen att det fortfarande råder lågkonjunktur på arbetsmarknaden trots att den svenska ekonomin utvecklas gynnsamt och tillväxttalen är höga. Arbetslösheten förväntas i år uppgå till 5,6 procent, vilket innebär 226 000 öppett arbetslösa i genomsnitt per månad. Regeringen tror att det dröjer till nästa år innan konjunkturuppgången får genomslag i form av en ökad efterfrågan på arbetskraft. Att pressa ner arbetslösheten och öka sysselsättningen, inte minst bland utsatta grupper som arbetshandikappade, ungdomar och invandrare, har därför högsta prioritet i årets budget, då regeringen vill avsätta nästan 70 miljarder kronor för insatser inom arbetsmarknadspolitiken (drygt 30 miljarder utgörs av bidrag till arbetslöshetsersättningen).

För att rusta de arbetslösa så att de kan ta de nya jobb som skapas i konjunkturuppgången utökas år 2005 antalet platser i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program med 20 000, varav 12 000 avser s.k. friårslediga. Den totala volymen beräknas uppgå till 111 000 platser. Av dessa är 83 000 platser vikta för aktivitetsstöd. Resterande platser avser anställningsstöd samt kommunala ungdomsprogram.

Kommunförbundets bedömning är att satsningen är otillräcklig. En politik för ökat arbetskraftsutbud behöver innehålla tydliga signaler om att det är arbetslinjen som ska gälla och innehålla fler förslag för mobilisering av grupper som står utanför arbetskraften. Det är också nödvändigt att öka det regionala och lokala inflytandet över sysselsättningspolitiken och öka delaktighet från arbetsmarknadens parter.

Insatser mot ungdomsarbetslösheten

Det kommunala ungdomsprogrammet (KUP) och ungdomsgarantin (UG) ska, efter en lagförändring som föreslås träda i kraft den 1 februari 2005, inledas med vägledning och jobbsökaraktiviteter i arbetsförmedlingens regi. Ungdomarna som deltar i dessa aktiviteter kommer att ha rätt till samma ersättning som gäller för ungdomar i kommunala ungdomsprogram. En individuell handlingsplan ska upprättas snarast möjligt, dock senast inom 14 dagar efter inskrivning på arbetsförmedlingen. Handlingsplanen ska följas upp och uppdateras regelbundet. Aktiviteterna i KUP och UG ska följa handlingsplanen och öka ungdomarnas sökaktivitet. Regeringen vill att insatserna för arbetslösa ungdomar ska ges ett tydligare utbildningsinnehåll och att ungdomarna ska få ett intyg med beskrivning av genomgångna utbildnings- och arbetsmoment. I samband med praktik bör en utbildningsplan, som beskriver olika utbildnings- och arbetsmoment, upprättas. Kommunerna ska även fortsättningsvis kunna rekvirera ersättning för de kostnader de har för ungdomar i kommunal verksamhet, dock ej för de dagar ungdomarna deltar i arbetsförmedlingens jobbsökaraktiviteter. Regeringen avser att utvärdera effekterna av de kommunala ungdomsprogrammen.

Allmänt anställningsstöd är ett av de arbetsmarknadspolitiska program som visat positiva effekter vad gäller sannolikheten att få anställning. Det allmänna anställningsstödet ska kunna lämnas för ungdomar 20–24 år efter sex månaders inskrivningstid vid arbetsförmedlingen. Förslaget gäller från den 1 februari till den 31 december 2005.

Administrationn av interpraktikstipendier för personer mellan 20 och 30 år, som är eller riskerar att bli långtidsarbetslösa, flyttas från Internationella programkontoret till AMS från januari 2005.

Kommun- och Landstingsförbunden välkomnar regeringens initiativ att tydliggöra arbetsförmedlingarnas respektive kommunernas ansvar för insatserna för arbetslösa ungdomar. Många kommuner har efterfrågat tydliga "spelregler" i samarbetet med arbetsförmedlingen. Kommun- och Landstingsförbunden ställer sig dock något frågande till vad som är nyheten i att arbetsförmedlingen ska arbeta med vägledning och jobbsökaraktiviteter innan den unge ska övergå till kommunens verksamhet. Redan vid ungdomsgarantins införande var tanken att arbetsförmedlingen skulle arbeta aktivt med insatser under de första 90 dagarna.

Den föreslagna förändringen att ersättning till ungdomar i ungdomsinsatserna även lämnas under den inledande tiden då den unge deltar i aktiviteter i arbetsförmedlingens regi innebär, enligt vår tolkning, att alla som inte är berättigade till aktivitetsstöd ska en statlig ersättning på 3 280 kronor per månad under hela ungdomsinsatsen. Kommun- och Landstingsförbunden ser det som mycket positivt om regeringens intention är att alla unga som deltar i en statlig arbetsmarknadspolitisk insats också får en statlig ersättning vilket varit Svenska Kommunförbundets krav sedan ungdomsgarantin infördes.

Långsiktighet i insatser genom en handlingsplan och ökat inslag av utbildningsinsatser är positivt och bör leda till att anvisningarna till ungdomsprogrammen ska stå i rimlig proportion till vad individen har för mål att uppnå. Ett problem i arbetet med

ungdomar har varit svårigheter att på det lokala planet uppnå kontinuitet i samarbetet med arbetsförmedlingen p.g.a. ryckighet i arbetsförmedlingens anslagstilldelning under senare år. Periodvis har anvisningstiderna för ungdomar varit mycket korta, på sina håll några få veckor. Det är då glädjande att det nu läggs stor vikt vid att insatserna ska följa en given plan vilket i sin tur innebär att den unge måste ges tillräcklig tid för insatser med utgångspunkt i den individuella handlingsplanen. Kommun- och Landstingsförbunden anser att möjligheten för unga att få anställningsstöd redan efter sex månader är ett bra initiativ som kan ge unga en möjlighet att komma in på arbetsmarknaden och få värdefull erfarenhet och referenser.

Regeringen aviserar även en ny utvärdering av de ungdomspolitiska insatserna. Kommun- och Landstingsförbunden anser att det är bra. De tidigare utvärderingarnas resultat har inte överensstämmt med den bild kommunerna har av ungdomsprogrammen och vi hoppas därför att en ny studie tar ett brett perspektiv och både belyser resultat och innehåll i verksamheterna. Det är viktigt att man i utvärderingen även belyser effekterna av den ryckighet som funnits i anvisningstiderna för att ge en rättvisande bild av åtgärderna och dra lärdom inför framtida insatser.

Förstärkning av pendlingsbidragen

För att öka rörligheten på arbetsmarknaden ändras reglerna för flyttningsbidrag fr.o.m. 1 februari. Stödet för dagpendling höjs till 2 000 kronor/månad och förlängs till 12 månader. Veckopendlingsstödet, som innebär en fri hemresa varannan arbetad vecka, återinförs och förstärks med ett bidrag på 1 200 kr/månad och ersättningstiden förlängs till 12 månader. Samtidigt avskaffas bidraget till starthjälp och ersättning för tillträdesresa och ersättning för bo- och transport begränsas till personer som är långtidsarbetslösa.

Förslag om Samhall och lönebidrag dröjer

Regeringen har tidigare aviserat att ett förslag utifrån utredningarna *Inte bara Samhall* (SOU 2003:56) samt *Arbetskraft* (SOU 2003:95) skulle presenteras i samband med budgetpropositionen, men detta har senarelagts och regeringen avser istället att lämna en arbetsmarknadspolitisk proposition under våren 2005. Se vidare om lönebidrag under avsnittet Arbetsgivarfrågor.

Vi beklagar att förslagen rörande Samhalls framtida verksamhet och om lönebidrag/OSA dröjer. Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet har i sitt remissvar på Samhallutredningen uttryckt stöd för förslaget att fler aktörer än Samhall AB borde erbjudas möjligheter att på samma villkor stödja personer med arbetshandikapp. Enligt förbundens mening skulle det leda till ett mer differentierat utbud av arbetsuppgifter samt en större geografisk spridning. Kommunförbundet stödjer även förslaget om en ny modell i tre faser; kartläggning, genomströmning och arbetstrygghet. Enligt förbundens mening finns det ett stort behov av att "bringa ordning i systemet" och vi tillstyrker därför förslaget att kartläggningsfasen ska vara den gemensamma "ingången" till samtliga arbetsmarknadspolitiska insatser för personer med arbetshandikapp.

Proposition i höst om drivkrafter för minskad sjukfrånvaro

Målet är att frånvaron från arbetslivet på grund av sjukskrivning ska halveras fram till 2008 i förhållande till 2002 års nivåer. Parallellt ska antalet nya aktivitets- och sjukersättningar (före detta förtidspension) minska.

Under hösten avser regeringen att lämna en proposition till riksdagen om drivkrafter för minskad sjukfrånvaro. Förslaget är baserat på regeringens och samarbetspartiernas avsiktsförklaring från december 2003 och bygger kortfattat på att arbetsgivaren betalar 15 procent av sjukpenningen för de anställda som är helt sjukskrivna i särskild sjukförsäkringsavgift. I utbyte sker en minskning av sjukförsäkringsavgiften som gör att medfinansieringen blir kostnadsneutral sett till hela arbetsgivarkollektivet. Medfinansieringen upphör helt om den anställde återgår till arbete på hel- eller deltid. Förslaget är tänkt att stimulera arbetsgivare att ta sitt rehabiliteringsansvar och verka för en god arbetsmiljö och hälsa för sina anställda.

Propositionen avser dessutom innehålla förslag om att återställa sjukpenningnivån till 80 procent av SGI, förkortad sjuklöneperioden till två veckor samt obligatorisk förnyad utredning av sjukersättning som inte är tidsbegränsad.

Frågor om avsnittet Arbetsmarknad kan ställas till Vivi Jacobsson-Libietis, tfn 08-452 78 20, Åsa Person, tfn 08-452 78 25, Håkan Hellstrand 08-452 78 19 och Torgny Ljungkvist, tfn 08-452 78 21, enheten för tillväxt och regional utveckling.

Arbetsgivarfrågor

Löneökningstakten närmar sig våra konkurrentländer

Sedan slutet av 1990-talet har lönebildningen fungerat relativt väl. Löneökningstakten har närmat sig den i våra konkurrentländer. Fortfarande är dock löneökningstakten högre än i våra konkurrentländer, men avståndet tenderar att minska. Detta är framför allt ett resultat av en samsyn mellan parterna på arbetsmarknaden om att löneökningarna inte kan vara högre än vad samhällsekonomin tillåter.

På sikt måste löneökningstakten ligga i nivå med den i våra konkurrentländer för att det ska vara möjligt att upprätthålla konkurrenskraften och nå sysselsättningsmålet. Ett stort ansvar vilar därför på arbetsmarknadens parter för att få ner de svenska löneökningarna till en nivå som är långsiktigt samhällsekonomiskt hållbar. Arbetsmarknadens parter ansvarar samtidigt för att osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män inte förekommer. De senaste årens utveckling visar att ett ökat ansvarstagande av arbetsmarknadens parter leder till rimliga nominella löneökningar som i sin tur skapar gynnsamma förutsättningar för en god reallöneutveckling. Arbetsmarknadens parter har ett gemensamt ansvar för att förändringar av relativlöner sker inom ramen för totala löneutrymmet.

Frågor om avsnittet kan ställas till Marianne Hörding, arbetsgivarpolitiska avdelningens förhandlingsenhet, tfn 08-452 76 03.

Jämställdhet och diskriminering

De åtgärder som regeringen föreslog i våras kompletteras nu med ytterligare insatser. Det handlar t.ex. om insatser för att öka jämställdheten mellan kvinnor och män och att med kraft bekämpa diskrimineringen. Lönediskriminering av kvinnor måste upphöra. I Regeringskansliet pågår arbetet med att ta fram en nationell handlingsplan mot könsdiskriminerande löneskillnader mellan kvinnor och män. Arbetet med handlingsplanen genomförs i dialog och process med arbetsmarknadens parter. Förutom jämställdhetslagen handlar det till exempel om lönebildningen, anställningsformer, föräldraförsäkring, inflytande och utbildning. En del av löneskillnaden mellan män och kvinnor förklaras av skillnader i yrkesval, befattning eller sektorstillhörighet. Även om dessa faktorer beaktas är löneskillnaderna mellan män och kvinnor alltför höga. Kvinnor tjänar fortfarande i genomsnitt 92 procent av vad män gör.

Frågor om avsnittet kan ställas till Marianne Hörding, arbetsgivarpolitiska avdelningens förhandlingsenhet, tfn 08-452 76 03.

IKU – medel för kompetensutveckling för anställda inom vård och omsorg av äldre m.m.

Regeringen konstaterar att återkommande kompetensutveckling också i förvärvsaktiv ålder blir allt mer avgörande för att säkra ett högt arbetsutbud och en hög sysselsättning. Vidare konstateras att i samband med skatteväxling har från 2000 avsatts 1,15 miljarder kronor årligen för ett system med individuell kompetensutveckling (IKU).

Regeringen föreslår att en del av de avsatta medlen används till kompetensutveckling av personal som arbetar med vård och omsorg av äldre, 450 miljoner kronor 2005 och 300 miljoner kronor 2006 och 2007. En del avsätts till att förbättra studiemedlen för äldre från höstterminen 2006, vilket innebär ökade resurser om 100 miljoner kronor 2006 och 250 miljoner kronor årligen från och med 2007. Resterande medel används för att delfinansiera slopandet av arvs- och gåvoskatten.

I en bilaga till propositionen redovisas det arbete som bedrivits i regeringskansliet kring IKU efter det att riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag i den s.k. riktlinjepropositionen 2001/02:175 — Ett system för individuell kompetensutveckling.

Frågor kring IKU och motsvarande system för individuell kompetensutveckling/kompetenssparande kan ställas till Lars-Gösta Andréen, tfn 08-452 75 92, arbetsgivarpolitiska avdelningens förhandlingsenhet och Gunilla Strand, tfn 08-452 74 61, arbetsgivarpolitiska avdelningens arbetslivsenhet.

Friår i hela landet införs år 2005

Regeringen avser att införa friår i hela landet från den 1 januari 2005. Omfattningen beräknas till 12 000 helårsplatser i genomsnitt per månad. Friår innebär att en arbetstagare kan ansöka om att vara ledig från sitt arbete i tre till tolv månader samtidigt som en arbetslös anställs som vikarie under ledigheten. Den friårsledige får under ledigheten ersättning i form av aktivitetsstöd som motsvarar 85 procent av den ersättning den ledige skulle ha fått i händelse av arbetslöshet.

Friårets huvudsakliga syfte är dels att erbjuda arbetstagare en möjlighet till rekreation, kompetenshöjning eller start av eget företag, dels att ge arbetslösa en chans att stärka sin ställning på arbetsmarknaden genom det (tillfälliga) arbete som uppstår i den lediges frånvaro.

Mot bakgrund av friårsförsöket i tolv kommuner 2003/2004, anser regeringen att friåret från 2005 bör ges en tydligare arbetsmarknadspolitisk inriktning så att prioriterade grupper som långtidsinskrivna, arbetshandikappade och vissa invandrare får större del av vikariatet. Friårsförordningen ändras så att arbetsgivaren får välja vikarie på förslag från arbetsförmedlingarna.

För att snabbt komma upp i de planerade 12 000 platserna ska ansökningar om friårsledighet kunna göras från den 1 oktober 2004 med sikte på att uppnå full kapacitet den 1 april 2005. Kommunernas befolkningensmängd ska vara utgångspunkt för den regionala fördelningen.

Frågor om friåret kan ställa till Lars-Gösta Andréen, tfn 08-452 75 92, arbetsgivarpolitiska avdelningens förhandlingsenhet, Lars-Ove Brander, tfn 08-452 76 32 och Leif Lindberg, tfn 08-452 74 73, arbetsgivarpolitiska avdelningens arbetslivsenhet.

Fler anställningar med lönebidrag under 2005

För att kompensera att Samhall under 2005 inte längre sysselsätter lika många funktionshindrade som tidigare, ökas resurserna för lönebidrag med 160 miljoner kronor. Det innebär drygt 1 400 fler anställningar med lönebidrag.

Frågor om lönebidrag kan ställas till Lars-Gösta Andréen, tfn 08-452 75 92, arbetsgivarpolitiska avdelningens förhandlingsenhet.

Tillfälligt sänkt inskrivningstid vid anställningsstöd för ungdomar

Det allmänna anställningsstödet – 50 procent av lönekostnaden, dock högst 350 kronor per dag – kan i dag ges till arbetsgivare som anställer ungdomar och andra med 12 månaders inskrivningstid på arbetsförmedlingen. Regeringen föreslår därför att det allmänna anställningsstödet villkor på 12 månaders inskrivningstid för arbetslösa sänks till 6 månader för arbetslösa ungdomar som fyllt 20 men inte 25 år. Sänkningen ska gälla från och med den 1 februari 2005 till och med den 31 december 2005.

Frågor om anställningsstöd kan ställas till Lars-Gösta Andréen, tfn 08-452 75 92, arbetsgivarpolitiska avdelningens förhandlingsenhet.

Integration – Prova-på-platser, m.m.

Regeringen föreslår att det inom ramen för det arbetsmarknadspolitiska programmet arbetspraktik ska införas en ny arbetsmarknadspolitisk insats – Prova-på-plats för personer som saknar eller har begränsad erfarenhet av svenskt arbetsliv. Insatsen bör innebära nya möjligheter för i första hand många invandrare, men även för de med begränsad erfarenhet av svensk arbetsmarknad.

Om en anvisning till arbetspraktik inte leder till arbete för individen, bör det fr.o.m. 1 februari 2005 vara ett krav att praktikanordnaren utfärdar ett intyg rörande praktikperiodens omfattning och innehåll.

Ams får i uppdrag att efter samråd med arbetsmarknadens parter och Valideringsdelegationen genomföra en satsning på arbetsplatsförlagd bedömning av yrkeskompetens. Uppdraget och samrådet bör även omfatta införandet av den nya insatsen Prova-på-platser. Regeringen avsätter 50 mnkr för Prova-på-platser och arbetsplatsförlagd bedömning av yrkeskompetens. Se även avsnittet invandrare och flyktingar.

Frågor om Prova-på-platser och arbetsplatsförlagd bedömning av yrkeskompetens kan ställas till Leif Lindberg, tfn 08-452 74 73, arbetsgivarpolitiska avdelningens arbetslivsenhet.

Försök med arbetstidsförkortning under 2005–2006

Regeringen anger att frågan om arbetstidsförkortning kräver noggrann planering och förberedelse. Ett uppdrag till Arbetslivsinstitutet förbereds där de ges i uppgift att organisera ett försök med arbetstidsförkortning. Försöket syftar till att klarlägga sambandet mellan arbetstidens längd och arbetstagarens hälsa. Under 2005 och 2006 har 50 mnkr per år avsatts för ett försök med arbetstidsförkortning.

Frågor om detta avsnitt kan ställas till Leif Lindberg, tfn 08-452 74 73, arbetsgivarpolitiska avdelningens arbetslivsenhet.

Utredning om rätt till tjänstledighet för att gå ner till deltid

Regeringen föreslår att en utredning ska tillsättas för att pröva möjligheten att låta alla ha rätt till deltid på motsvarande sätt som småbarnföräldrar har idag. I denna utredning ska särskilt jämställdhetsaspekter och de små företagens situation beaktas.

Frågor om detta avsnitt kan ställas till Leif Lindberg, tfn 08-452 74 73, arbetsgivarpolitiska avdelningens arbetslivsenhet.

Ohälsa i arbetslivet – Slutföra 11-punksprogrammet

Trepartssamtalen är genomförda och redovisade i slutrapporten "Ett arbetsliv för alla" vilken utgör ett viktigt underlag för regeringens fortsatta arbete på området. Förebyggande arbetsmiljöarbete har bedrivits inom en rad områden. Informationsinsatser har och ska genomföras i syfte att öka samverkan

mellan olika målgrupper och stimulera till samtal om lösningar på problemen.

Särskilda insatser behövs fortfarande vad gäller sjukförsäkringens administration. Bland annat har RFV fått uppdraget att senast den 15 oktober i år redovisa författningsförändringar som ska åstadkomma en förkortning av handläggningstiden av ärenden och rätt till sjukpenning. RFV ska också i samråd med Socialstyrelsen utforma försäkringsmedicinska riktlinjer för sjukskrivning för att tillgodose kravet på en mer kvalitetssäkrad och rättssäker sjukskrivningsprocess. Vidare ger regeringen under hösten en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn över arbetsgivarens rehabiliteringsansvar. Syftet är att pröva möjligheten att förstärka arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredningen och vidta nödvändiga rehabiliteringsinsatser.

Inrättandet av den nya sammanhållna statliga myndigheten för socialförsäkringens administration

Den 1 januari 2005 inrättas Försäkringskassan som är en sammanslagning av RFV och Försäkringskassorna. Syftet är att ge nya och bättre förutsättningar för socialförsäkringens administration att fullfölja sitt uppdrag samt åstadkomma en mer enhetlig rättstillämpning och aktivt bidra till att nå regeringens mål för hälsa i arbetslivet.

Frågor om Ohälsa i arbetslivet kan ställas till Örjan Lutz, tfn 08-452 74 82.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Finanssektionen

Maj-Lis Åkerlund

Signild Östgren